

نیرو اعزام نمی کنیم

منابع دیپلماتیک ترکیه‌ای با گفتن اینکه لغو احتمالی تحریم‌های آمریکا علیه روسیه تأثیر «مثبتی» خواهد داشت، گفتند آنکارا هنوز تصمیمی قطعی درباره اعزام نظامیان خود به اوکراین اتخاذ نکرده است و گزارش‌های رسانه‌ای در این باره صحت ندارد. یک منبع دیپلماتیک مستقر در آنکارا گفت که لغو تحریم‌های آمریکا علیه روسیه، تأثیر مثبتی بر تجارت خواهد داشت و به حل و فصل مشکلات انتقال بانکی کمک می‌کند اما به آنکارا اطلاعی درباره قصد انجام این کار داده نشده است. خبرگزاری ریانوستی با انتشار این مطلب نوشت: «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا، پیشتر، احتمال لغو برخی از تحریم‌ها علیه روسیه را به عنوان بخشی از توافق صلح در جنگ اوکراین رد کرده بود. خبرگزاری رویترز، دوشنبه گذشته، گزارش داد که کاخ سفید به وزارت امور خارجه و وزارت خزانه‌داری این کشور دستور داده فهرستی از تحریم‌های روسیه را تهیه کنند که امکان لغو آن‌ها وجود دارد. منبع دیپلماتیک یادشده در این باره به خبرگزاری ریانوستی گفت: مسلماً، این کار (لغو تحریم‌ها) تأثیر مثبتی بر تجارت خواهد داشت؛ ما با نقل و انتقالات بانکی مشکل داریم، اما اطلاعات بخصوصی درباره انجام شدن این کار نداریم. ریانوستی همچنین نوشت که یک منبع دیپلماتیک به این رسانه گفته آنکارا تصمیمی قطعی درباره اعزام هیئت نظامی به اوکراین ندارد و گزارش‌های رسانه‌ای که حاکی از خلاف این موضوع است، اطلاعات کذب تحریک‌آمیز است. این منبع دیپلماتیک گفت: این اطلاعات درباره اعزام نظامیان ترکیه به اوکراین از کجاشناسی می‌گیرد؟ این‌ها بحث‌های کلی است. تصمیمی قطعی در این زمینه گرفته نشده است. متأسفانه، اطلاعات نادرست و اخبار کذب زیادی درباره این موضوع در رسانه‌ها وجود دارد که با هدف تحریک این وضعیت منتشر می‌شوند.

دعوی ماسک و رویو

یک روزنامه آمریکایی از بالا گرفتن مشاجره بین ایلان ماسک با مقام‌های دیگر دولت دونالد ترامپ بر سر قدرت مهار نشده این میلیاردر آمریکایی که در این دولت به سمت رئیس اداره بهره‌وری رسیده، خبر داد. روزنامه نیویورک تایمز در گزارشی شرح داد که اخیراً مقام‌های کابینه «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در نشست، شدیداً به خاطر صحبت‌ها و اقدامات «ایلان ماسک»، مشاور میلیاردر رئیس‌جمهور ایالات متحده خشمگین شدند و بعد از بالا گرفتن مشاجره آنها با ماسک، ترامپ سعی کرد مداخله کرده و ماسک را مهار کند. نیویورک تایمز نوشته است: «مارکو رویو مقام‌های کابینه در گزارشی شرح داد که اخیراً کاخ سفید در کنار رئیس‌جمهور نشسته بود به مجموعه حملات تروتمندترین مرد جهان به خود گوش می‌کرد. ایلان ماسک دور میز بیضی شکل رویه‌روی رویو او را آماج حملات خود گرفته و متهم به کوتاهی در تعدیل کردن نیروهایش کرد.» به نوشته نیویورک تایمز، در نشست مذکور که روز پنجشنبه برگزار شد، ماسک، رویو به او اصرار نکردن هیچ‌یک از کارمندان تحت امر خود در ۴۵ روز گذشته و اخلاص ایجاد کردن در برنامه‌هایش به منظور کاهش گسترده تعداد کارمندان دولت فدرال متهم کرد. ماسک خطاب به رویو گفت: «تو هیچ کسی را اخراج نکردی. شاید تنها کسی که تو اخراج کردی کارمند وزارت کار آمدی دولت بوده است.» روزنامه آمریکایی تصریح کرد: «رویو از چند هفته قبل و از زمانی که تیم ایلان ماسک عملاً یک نهاد کامل تحت کنترل رویو یعنی آژانس توسعه بین‌المللی آمریکا را به طور کامل تعطیل کرد، در دیدارهای خصوصی از دست او عصبانی بوده است. اما این بار در نشست استثنایی روز پنجشنبه کابینه و برابر رئیس‌جمهور آمریکا و ۲۰ مقام دیگر، نشستگی که تا پیش از این جزئیاتی از آن منتشر نشده بود، رویو خشم خود را خالی کرد. این جدال بعد از آن بالا گرفت که دونالد ترامپ به سران کابینه خود گفت که آنها خودشان مسئول اتخاذ تصمیم نهایی درباره کارمندان تحت امر سازمان‌شان هستند نه ایلان ماسکی که به عنوان مشاور کاخ سفید و رئیس اداره بهره‌وری دولت فعالیت می‌کند.

و وظایف رسمی شامل نمایندگی صربستان در روابط بین‌المللی و فرماندهی نیروهای مسلح است. با این حال، صربستان یک جمهوری پارلمانی است و نخست‌وزیر معمولاً رئیس دولت است. با این وجود، گزارش‌ها نشان می‌دهد ووچیک یک سیستم ریاست‌جمهوری غیررسمی ایجاد کرده و بر سیاست‌ها و مدیریت کشور تسلط دارد.

بحران بی اعتمادی

ساشا ساوانوویچ، تحلیلگر صربستانی معتقد است که بخش بزرگی از بحران در صربستان از بی‌اعتمادی جامعه به ساختار سیاسی ناشی می‌شود. او در تحلیلی پیرامون تحولات صربستان در الجزیره نوشته است: عصر حاضر، دوران فرسودگی کامل سیاست‌های لیبرال است. این وضعیت در صربستان به وضوح قابل مشاهده است؛ جایی که اعتماد عمومی به ساختار سیاسی، از جمله اپوزیسیون، به شدت کاهش یافته است. در مقابل، دانشجویان از حمایت مردمی برخوردارند، زیرا هیچ ارتباطی با سیاست‌های جاری ندارند و هدفی جز حفظ داشته‌های خود - دانشگاه‌هایشان - را دنبال نمی‌کنند. در حالی که دموکراسی لیبرال در برابر نیروهای اقتدارگرایی، خودکامگی و فاشیسم تکنولوژیک عقب‌نشینی می‌کند و همزمان، زمینه را برای رشد آن‌ها فراهم می‌سازد، نیاز مبرمی به شکل‌گیری تصورات جایگزین اجتماعی و سیاسی احساس می‌شود. در این میان، دانشجویان صربستان با رویکرد خود، مسیری نو را نشان داده‌اند. برخلاف سیاست رسمی رژیم کمونیستی فدراسیون یوگسلاوی که از بالا به پایین تحمیل می‌شد، اقدامات دانشجویان، به‌طور فزاینده‌ای دیگر فعالان اجتماعی، از دل جامعه و از پایین به بالا شکل می‌گیرد. دانشجویان با تصرف یک نهاد، بازسازی و دموکراتیزه کردن آن، معنای واقعی دموکراسی را از نو تعریف کرده‌اند. به تعبیر برانیسلاو یاکوویچ، استاد دانشگاه استنفورد، لحظه کنونی سیاسی در صربستان، صحنه تقابل جامعه و دولت است. مردم صربستان اکنون فرصتی دارند تا نهادهای دولتی را دوباره به دست آورند و آن‌ها را دموکراتیزه کنند. برای این بازنگری به شدت تجربی در نحوه حکمرانی جامعه‌شان، آن‌ها نیازمند شجاعت بسیار و تخیل قوی خواهند بود. امید است که در این تلاش، اخلاقیاتی که دانشجویان همواره به نمایش گذاشته‌اند - اخلاق عدالت، آزادی و همبستگی - راهنمای آن‌ها باشد.

آزادی بیان در صربستان

یکی از عوامل تشدیدکننده اعتراضات در صربستان موضوع آزادی بیان است. شورای اروپا در گزارشی که اوایل مارس منتشر کرد، صربستان را در کنار ترکیه بدترین کشورهای اروپایی از نظر نقض آزادی بیان و آزادی رسانه‌ها توصیف کرد.

گزارش‌های زیادی هم از اقدامات غیرقانونی سرویس‌های امنیتی صربستان برای مقابله با اعتراضات گزارش شده است. در یک نمونه، نیکولا ریستیچ، فعال سیاسی حاضر در اعتراضات از اوایل نوامبر تظاهراتی در بلگراد رهبری کرد تا خواستار استعفای سیاستمداران شود. براساس گزارش سازمان حقوق بشری عفو بین‌الملل، ریستیچ در تاریخ ۳ نوامبر توسط پلیس بازداشت و توسط آژانس امنیت ملی صربستان (BIA) بازجویی شد. او به شبکه خبری بالکان اینسایت (Balkan Insight) گفت: «بازجویی بیشتر شبیه به تلاشی برای منصرف کردن من از فعالیت‌های اعتراضی بود.» در جریان این بازجویی، تلفن ریستیچ در اتاق دیگری قرار داشت؛ جایی که نرم‌افزار جاسوسی صربستانی به نام «نووی اسپای» (NoviSpy) روی آن نصب شد. عفو بین‌الملل گزارش داده که این فقط یکی از چندین مورد مشابه بوده است.

مقامات صربستان مدت‌ها به استفاده از نرم‌افزارهای داخلی و اسرائیلی برای شنود تلفن فعالان و روزنامه‌نگاران متهم شده بودند. بررسی فنی تلفن‌های فعالان و روزنامه‌نگاران اکنون شواهدی قطعی ارائه می‌دهد. براساس گزارش عفو بین‌الملل، پلیس و آژانس امنیت ملی صربستان تلفن‌ها را با نرم‌افزار شرکت اسرائیلی Cellebrite باز کرده و سپس نرم‌افزارهایی مانند NoviSpy را روی آنها نصب کرده‌اند. این نرم‌افزار به آژانس امنیت ملی صربستان امکان دسترسی به تمام مخاطبین، تصاویر صفحه، و حتی کنترل میکروفون و دوربین تلفن‌ها را از راه دور می‌دهد. این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که قانون اساسی صربستان آزادی بیان، از جمله سخن گفتن و مطبوعات را تضمین می‌کند و تنها محدودیت‌هایی برای حفاظت از حقوق دیگران، اعتبار دادگاه‌ها، سلامت عمومی، اخلاق جامعه دموکراتیک و امنیت ملی اعمال می‌شود. قوانین علیه سخنان نفرت‌انگیز وجود دارد و نهادهای نظارتی رسانه‌ای نیز مطابق با استانداردهای بین‌المللی مانند کنوانسیون اروپایی حقوق بشر عمل می‌کنند. با وجود این حمایت‌های قانونی، بر اساس گزارش‌های سازمان ملل متحد و «خانه آزادی»، روزنامه‌نگاران و فعالان، به‌ویژه منتقدان دولت، اغلب با آزار، تهدید و حملات فیزیکی مواجه می‌شوند. خودسانسوری به دلیل فشارهای سیاسی و اقتصادی رایج است، و آزادی رسانه‌ها اغلب محدود می‌شود.

صربستان

برای الکساندر ووچیک تبدیل شد؟

اتفاقاتی خودجوش و بدون پشتوانه نیست. نمونه‌های ضعیف‌تر این اتفاقات با هدف ضربه زدن به ثبات در مجارستان نیز رخ داد اما نتیجه‌ای نداشت.»

صحبت‌های اروپاییان به نحوی متهم کردن کشورهای اروپایی به نقش‌آفرینی در تحولات داخلی کشورهای حوزه بالکان است که همگی یک ویژگی دارند. هم صربستان، هم اسلواکی و هم مجارستان طی سه سال گذشته تلاش داشتند که روابط خود را با روسیه حفظ کنند و با اروپایی‌هایی که خواهان منزوی کردن مسکو بودند، همسو نشوند.

صربستان در طول جنگ تلاش داشت تا از یک سو با فشارهای اروپایی‌ها علیه روسیه همراه نشود (به جز در برخی موارد خاص) و از سوی دیگر به اندازه‌ای به روسیه نزدیک نشود که اروپایی‌ها بلگراد را به عنوان متحد مسکو بشناسند.

به نظر می‌رسد با روی کار آمدن دولت ترامپ در آمریکا، صربستان هم فرصت را برای تغییر رویکرد و نزدیک‌تر شدن به روسیه مغتنم شمرده است. ووچیک روز جمعه ۵ مارس، در تماس تلفنی با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه گفت که برای شرکت در جشن هشتادمین سالگرد پیروزی در جنگ جهانی دوم به مسکو سفر می‌کند و همچنین واحدی از نیروهای مسلح کشورش را برای شرکت در رژه این روز در ۹ مه ۲۰۲۵ (برابر با ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۳) اعزام خواهد کرد.

الکساندر ووچیک، متولد ۵ مارس ۱۹۷۰ در بلگراد، در سال ۱۹۹۴ از دانشکده حقوق دانشگاه بلگراد فارغ‌التحصیل شد. او فعالیت سیاسی خود را در سال ۱۹۹۳ با عضویت در حزب رادیکال صربستان (SRS) و انتخاب شدن به مجلس ملی صربستان آغاز کرد. در سال ۱۹۹۵، دبیرکل SRS شد و در سال ۱۹۹۸ در دولت میرکو مارچانوویچ به‌عنوان وزیر اطلاعات منصوب شد. در این دوره تا سرنگونی اسلوبودان میلوشویچ در سال ۲۰۰۰، محدودیت‌هایی برای رسانه‌ها اعمال کرد؛ از جمله ممنوعیت شبکه‌های تلویزیونی خارجی. پس از سال ۲۰۰۰، او یکی از برجسته‌ترین چهره‌های اپوزیسیون شد. در سال ۲۰۰۸، همراه با تومیسلاف نیکولیچ، SNS را تأسیس کرد و ابتدا به‌عنوان معاون رئیس حزب فعالیت کرد. ووچیک به‌عنوان رئیس‌جمهور، رئیس دولت است

نظر ایدئولوژیکی ووچیک حاضر است با همه کار کند، از ایالات متحده و روسیه گرفته تا امارات متحده عربی و چین و اتحادیه اروپا.»

به گفته ایوانوف، قراردادهای اغلب به شرکت‌هایی واگذار می‌شوند که ضمن بهره بردن از معافیت‌های مالیاتی، مقررات محلی در حوزه شهرسازی و مقررات زیست محیطی را نادیده می‌گیرند. رسانه‌های زیادی از جمله بالکان اینسایت، ورمه و کریک در این مدت گزارش‌های تحقیقی معتبری درباره تخلفات عیدیه از سوی پیمانکاران خارجی منتشر کرده‌اند.

این موضوع برای بسیاری از معترضان نیز حساسیت‌برانگیز بوده و در تصاویر منتشرشده از اعتراضات تابلوهایی با شعار «عدم رعایت قوانین و فساد، به قیمت جان ما تمام می‌شود» دیده می‌شد.

بها نه گیری به سبک ووچیک

یکی از عجیب‌ترین رفتارهای رئیس‌جمهور صربستان، صحبت‌های متناقض او در گفت‌وگو با چهره‌های متفاوت است. نشریه تایمز در گزارشی که اواخر فوریه در این باره منتشر کرد، نوشته است: «ووچیک در گفت‌وگو با رهبران غربی می‌گوید که پوتین‌ست است در تلاشند با راه انداختن آشوب در صربستان، کاری کنند که بلگراد ناگزیر به نزدیک‌تر شدن به روسیه شود و روابط صربستان و اروپا را تخریب کنند.» همزمان او در گفت‌وگو با رهبران روسیه و بلاروس مدعی شد که سازمان‌های مردم‌نهاد غربی به دانشجویان و معترضان پول می‌دهند تا انقلابی مشابه انقلاب رنگی اوکراین به راه بیندازند.

این رفتارهای متناقض از سوی رئیس‌جمهور صربستان البته بی‌سابقه نیست. رئیس‌جمهور صربستان روز ۲۴ فوریه از قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد علیه روسیه حمایت کرد اما تنها دو ساعت بعد اعلام کرد که به دلیل خستگی زیاد و فشار کاری دچار اشتباه شده و حمایت خود را از این قطعنامه پس گرفت.

متحدان اروپایی صربستان هم او را در مسیر پروبال دادن به تئوری‌های توطئه همراهی می‌کنند. ویکتور اوربان، نخست‌وزیر مجارستان اواخر فوریه در سفر به بلگراد درباره تحولات و اعتراضات در صربستان گفت: «ما کور نیستیم. آنچه در اسلواکی و صربستان رخ می‌دهد،